

## اورق معلوماتی شماره اول] اطلاع رسانی خطرات و مشارکت اجتماعی (RCCE): چیست و چرا پراهمیت است؟

### • اطلاع رسانی خطرات و مشارکت اجتماعی (RCCE) چیست؟ ارایه معلومات فراتر و بالاتر از تعاریف

RCCE یک اصطلاح مورد توافق میان-سازمانی است که برای پاسخگویی به کوید-۱۹ ایجاد شده است. اطلاع رسانی خطرات و مشارکت اجتماعی (RCCE) نام ساحتی از فعالیت‌های مربوط به ارایه معلومات و کار اجتماعی، مخصوصاً در حالات عاجل صحتی می‌باشد. شکل کنونی RCCE، در بحران ایبولا در غرب افریقا (2014-16) ریشه دارد و به اصطلاح مورد پذیرش میان-سازمانی جهت پاسخگویی به کوید-۱۹ اطلاق می‌شود. نهادهای رهبری کننده RCCE در سطح جهان، عبارت‌اند از سازمان جهانی صحت، (WHO)، صندوق حمایت از اطفال ملل متحد (UNICEF) و جمعیت جهانی هلال احمر (IFRC).

RCCE نسبتاً «جدید» است ... بنابراین تعریف واحدی از آن ارایه نشده است. در مقایسه با سایر ساحت تخصصی صحت، اطلاع رسانی خطرات و RCCE در سطح کلان، نسبتاً یک رشته «جدید» محسوب می‌شود. یعنی تا کنون تعریف و نقش آن مورد بحث و مناقشه قرار دارد و تعریف واحدی از آن ارایه نشده است.

سازمان جهانی صحت «اطلاع رسانی خطرات» را چنین تعریف می‌کند... سازمان جهانی صحت (WHO) اطلاع رسانی خطرات را به عنوان تبادلۀ بلا درنگ معلومات، مشوره دهی و تشریک نظریات میان کارشناسان، رهبران جامعه یا مقامات و افراد در معرض خطر تعریف می‌کند. این امر به افرادی که بیشتر در معرض خطر قرار دارند، اجازه می‌دهد تا روش‌های پیشگیری را درک و اعمال نمایند و به مسئولین و کارشناسان نیز اجازه می‌دهد تا به نگرانی‌ها و نیازمندی‌های مردم گوش فرا داده و مشوره‌های مرتبط با موضوع، قابل اعتماد و قابل پذیرش ارایه دهند. (WHO, 2018)

... و «مشارکت اجتماعی» را به عنوان یکی از «تخنیکی‌های متعدد اطلاع رسانی» در داخل اطلاع رسانی خطرات، مورد ملاحظه قرار می‌دهد؛ در حال حاضر، صحت عامه میزان اهمیت مشارکت اجتماعی را در موفقیت واکنش‌ها جهت رسیدگی به حالات عاجل صحتی، بیش از پیش درک می‌کند. سازمان جهانی صحت در تعریف خود از اطلاع رسانی خطرات، مشارکت اجتماعی را نیز به عنوان یکی از تخنیکی‌های اطلاع رسانی شامل می‌سازد که در کنار ارتباطات رسانه‌ای و شبکه‌های اجتماعی، ارتباطات همگانی و مشارکت جوانب ذیدخل مورد استفاده قرار می‌گیرد. (WHO, 2020)

جمعیت جهانی هلال احمر/صلیب سرخ ریشه فعالیت خود را در مفهوم مشارکت اجتماعی و حسابدهی (CEA) می‌داند. جمعیت هلال احمر/صلیب سرخ مشارکت اجتماعی و حسابدهی را به عنوان روند سهیم ساختن اجتماعات و افراد و تشویق و توانمند سازی آنها جهت اتخاذ اقدامات پیشگیرانه و توجه به نیازمندی‌ها، نظریات و شکایات جامعه تعریف می‌کند که تضمین کننده مشارکت موثر و مدیریت برنامه‌های اضطراری و عملیات‌ها در تمام مراحل می‌باشد. (IFRC, ICRC, 2016)

فعالیت مشارکت اجتماعی و حسابدهی (CEA) جمعیت [هلال احمر] در چهار محور قرار می‌گیرد: معلومات نجات زندگی؛ نظریات جامعه؛ تغییرات رفتاری و راه حل‌های تحت رهبری جامعه. فدراسیون بین المللی هلال احمر این چهار محور را با اطلاع رسانی خطرات و مشارکت اجتماعی قیاس می‌کند، چنانچه مشارکت اجتماعی و حسابدهی و اطلاع رسانی خطرات و مشارکت اجتماعی به صورت مفهومی و عملی در تلاش غلبه بر دیگری اند.

تعاریف پراهمیت اند، اما همکاری پراهمیت‌تر است. هر بخش، اصطلاح و یا ساحت تخصصی می‌تواند دیدگاه‌های بی‌نظیر و مهمی را در مورد عین چالش به میان آورد، اما حقیقت این است که همگی در تلاش پیشی گرفتن از دیگری می‌باشند.

تعاریف اهمیت دارند، اما با این وجود رشته‌ها، اصطلاحات و برچسپ‌های مختلف نیز می‌تواند وجود داشته باشد که برای نبود همکاری و هماهنگی عذر پنداشته نمی‌شوند، زیرا هماهنگی نیز حیاتی است. در نتیجه، جوامع به تعاریف شخصی و معماهای اصطلاحی ما اهمیت قابل نیستند، و چرا باید اهمیت قابل شوند؟

## ● چه چیزی برای RCCE حایز اهمیت است؟ مبارزه با کوید-۱۹ در جامعه و توسط خود جامعه

بر اساس نظریات سازمان جهانی صحت (2018; 2020)، RCCE بنابر دلایل زیر حایز اهمیت است:

۱. مردم از حق دریافت اطلاعات برخوردارند و حق دارند از خطرات صحتی فراروی خود آگاه باشند، علاوه بر این، از حق دریافت مشوره‌های عملی در مورد حفاظت از خود و عزیزانشان نیز برخوردارند.
۲. کمک می‌کند تا سراسیمگی کاهش یافته و از سوء تفاهمات جلوگیری شود و بدین ترتیب، اعتماد سازی صورت گرفته در پاسخ احتمال مجاز بودن مشوره‌های صحتی افزایش می‌یابد.
۳. کمک می‌کند تا اطلاعات علمی پیچیده به شکل قابل درک، قابل دسترس و قابل اعتماد در اختیار اجتماعات قرار گیرد و به آنها ارایه گردد.
۴. کمک می‌کند تا فاصله میان خطرات مشاهده شده در بین افراد متضرر و در معرض خطر و خطرات مشاهده شده توسط کارشناسان و مقامات برداشته شود - احتمالاً این نگرش‌ها متفاوت اند.
۵. جهت بررسی دقیق، گزارش دهی موارد ابتلا، ردیابی قرارداد [شاید منظور ردیابی تماس افراد مریض با دیگران باشد]، تدفین مصنون و محترمانه، مراقبت از افراد مریض، حمایت از بازماندگان و سایر موارد بسیار حیاتی است.

بر اساس اظهارات جمعیت جهانی صلیب سرخ (2020)، درس‌های حاصل از حالات عاجل صحتی در گذشته و تازه ترین مورد «ایبولا»، نشان داده است که RCCE بنابر دلایل ذیل از اهمیت زیادی برخوردار است:

۱. بیماری‌های همه‌گیر (اپیدمی) در جوامع آغاز و خاتمه می‌یابند. در صورتی که انسان‌ها از شیوع آن در جامعه جلوگیری نکنند، موارد ابتلا به آن فراتر از توان پذیرش شفاخانه‌ها ادامه می‌یابد. درمان پر اهمیت است، اما راه چاره نیست و در کشورهایی مانند افغانستان دسترسی به درمان و معالجه نیز شاید آسان نباشد. کوید-۱۹ با درمان موارد مبتلا به آن خاتمه نمی‌یابد بلکه با توقف انتقال آن در جامعه خاتمه خواهد یافت.
۲. ما ضرورت داریم [اعضای جامعه] را در مورد وضعیت خودشان به عنوان «افراد متخصص» و «همکار» به رسمیت بشناسیم تا این همه‌گیری پایان یابد. تنها با همکاری جوامع و گروه‌های اجتماعی، قدرانی از تخصص و مهارت‌های آنها، گوش فرا دادن به نظریات شان و حمایت از برخی راه حل‌های شان می‌توان به صورت جمعی این همه‌گیری را پایان داد. با این کار می‌توان متناسب بودن، پذیرش و حس مالکیت مردم نسبت به راه حل‌های مذکور را افزایش بخشید. در غیر این صورت فعالیت‌های تطبیق خطرات و ارایه خدمات مورد استفاده و قبول قرار نخواهد گرفت و اتلاف وقت و منابع می‌باشد.
۳. برای انجام این کار، نیاز به اعتماد سازی داریم. RCCE از نظر ماهیت، مشارکتی و اجتماعی-محور است و عمیقاً در اعتماد میان کسانی که می‌دانند (متخصصان)، کسانی که مسئولیت دارند (مقامات) و کسانی که تاثیرپذیر هستند (جامعه) ریشه دارد. در صورتی که اجتماع به ما اعتماد نداشته باشد، به حرف ما گوش فرا نخواهد داد، راهکارهای صحت عامه را نیز تطبیق نمی‌کنند، به ما اجازه نخواهند داد تا به اجتماعات دسترسی سالم داشته باشیم، موارد ابتلا به مرض گزارش داده نخواهد شد و به احتمال زیاد از خدمات صحتی فراهم شده برای مبارزه با همه‌گیری نیز استفاده نخواهند کرد و بر سایر خدمات صحتی اتکا خواهند کرد و در نتیجه عدم اعتماد، خدمات تقلیل خواهد یافت.
۴. برای اعتماد سازی، ضرورت است تا به سخنان اعضای جامعه گوش فرا داده شود و بر اساس گفته‌های آنها عمل شده و با آنها همکاری صورت گیرد. بحران‌های صحتی در گذشته نشان داده است که پیام‌های صحت عامه به تنهایی طرز رفتار مردم را تغییر نخواهد داد. یعنی علاوه بر شناسایی و حمایت از راه حل‌های تحت رهبری جامعه، به ایجاد میکانیزم دریافت نظریات اجتماع نیز ضرورت داریم تا نظریات جامعه جمع آوری شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد تا بر اساس آن عمل شود و جامعه نیز مشاهده کند که به حرف شان گوشش داده می‌شود و به نگرانی‌های واقعی آنها پاسخ داده می‌شود. از نظر عملی، اعتماد سازی صرفاً تغییر کلام (پیام‌ها) نیست، بلکه تغییر آنچه را که انجام می‌دهیم و نحوه انجام آن (راهکار پاسخ دهی) را نیز شامل می‌شود.

۵. نیاز است تا به مشکلات و نگرانی‌های واقعی مردم پاسخ‌ارایه نماییم. در جریان شیوع همه‌گیری، در اغلب موارد سرآسیمگی و شایعات در مورد مرض بوجود می‌آید که از منابع مختلف انتشار می‌یابد. برخی از این منابع ممکن است معلومات ضد و نقیض‌ارایه دهند. وقتی که شایعات سریع‌تر از حقایق انتشار می‌یابد و با معلومات معتبر صحتی در تناقض واقع می‌شود، این امر می‌تواند باعث توقف تدابیر پیشگیرانه مردم شود و تلاش‌های اطلاع‌رسانی خطرات ما را نیز تخریب می‌کند.

تنها با محور قراردادن مردم می‌توانیم در قبال افراد متضرر پاسخگو باشیم و توسط مردم و سایر جوانب ذیدخل حسابده نگه‌داشته شویم. حسابدهی به افراد متضرر (AAP) مسئولیت است نه انتخاب؛ که به یکی از شرایط مورد نیاز تمویل‌کننده نیز تبدیل شده است.